

In dit thema...

heb je ontdekt dat mensen in de tijd van jager-verzamelaars leefden van de natuur en landbouw. Deze mensen hadden nog geen schrift. Op het leerblad vind je een samenvatting van het thema. Op dit blad vind je nog eens alle belangrijke begrippen op een rijtje: een verzameling van de woordenlijstjes die ook op je werkbladen staan.

Les 1: Hoe overleef ik de prehistorie

Dit heb je gedaan

Je ging ver terug in de tijd, meer dan 5.000 jaar geleden. Hoe zag Nederland er toen uit? Je hebt uitgezocht hoe je in de tijd van jager-verzamelaars kon overleven: waar woonde je, wat at je en hoe bleef je warm?

- jager-verzamelaars** – Mensen die leven van de jacht en het verzamelen van alles wat eetbaar is.
- prehistorie** – De oudste geschiedenis, de tijd dat mensen nog niets opschreven.

Les 2: De grote ontdekking: de eerste boeren

Dit heb je gedaan

Je speelde een quiz en leerde dingen over de eerste boeren. Je vergeleek het leven van de eerste boeren in de prehistorie met het leven van jager-verzamelaars.

- bezit** – Dat wat iemand in eigendom heeft. Bijvoorbeeld aardewerken potten.
- landbouw** – Het telen van eetbare gewassen.
- veeteelt** – Het fokken en houden van vee.

Les 3: Het raadsel van de hunebedden

Dit heb je gedaan

Je hebt gehoord dat mensen vroeger dachten dat hunebedden gebouwd waren door reuzen. Je hebt zelf een mini-hunebed gebouwd.

- grafheuvel** – Een heuvel uit de prehistorie die werd gebruikt als begraafplaats.
- hunebed** – Stenen grafmonument uit de prehistorie.
- ijstijd** – Zo'n 90.000 jaar geleden, toen het noorden van Europa met ijs was bedekt.

Les 4: Schatten van jagers en boeren

Dit heb je gedaan

Je hebt een archeoloog aan het werk gezien en zelf schatten onderzocht. Je hebt prehistorische voorwerpen bestudeerd. Je hebt bedacht wat voorwerpen je kunnen vertellen over hoe mensen in de prehistorie leefden.

- archeoloog** – Iemand die voorwerpen uit het verleden opgraft, onderzoekt en beschrijft.
- geschreven bronnen** – Geschreven overblijfselen uit het verleden. Bijvoorbeeld: boeken, kranten, brieven, dagboeken.
- voorwerpen** – Spullen uit het verleden kunnen ons vertellen hoe mensen vroeger leefden.

Les 5: Het verhaal van de grottekeningen

Dit heb je gedaan

Je hebt een verhaal gehoord over kinderen in de prehistorie. Je bent zelf aan de slag gegaan om oer-kunst te maken.

- bronnen** – Overblijfselen uit het verleden. Dat kunnen geschreven bronnen zijn zoals kranten en brieven, of voorwerpen zoals potten, sieraden, beelden en gereedschappen.
- grottekening** – Een tekening op de wanden en/of plafond van een grot.